

Izjava vsek dan razen nedelj in praznikov.  
Issued daily except Sundays and Holidays.

# PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravni prostor:  
2657 S. Lawndale Ave.  
Office of Publication:  
2657 South Lawndale Ave.  
Telephone, Rockwell 4904

LET—YEAR XXV.

Cena lista  
je \$6.00

Entered as second-class matter January 28, 1917, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 1. decembra (December 1), 1932.

Subscription \$6.00  
Yearly

STEV.—NUMBER 283

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

## Opozicija proti ameriškim zahtevam v Franciji

slovenska zbornica se postavila po robu Herriota. Voditelj nacionalistov zahteval od zbornice, da se izgneče proti plačilu obresti in glavnice na dolgovne v Ameriki.

Pariz, 30. nov. — V zbornici je včeraj izbruhnila skupina revolta proti poravnani francoskih obligacij v Združenih državah, ki bi bila kmalu zbrala ureditev tega vprašanja z rok ministrskega predsednika Herriota.

Herriot je sicer začasno uspel, ko je odgodil debato o plačilu \$19,261,432 Ameriki, toda stališče njegove vlade je omajano sled opozicije v zbornici. To zato mora Francija plačati Združenim državam do 15. decembra.

Vlada ni bila pripravljena na življenju in premijer stoji osažen v svoji zahtevi, naj se da ladi proste roke pri pogajanjih zdele vprašanja vojnih dolgov Združenimi državami.

Vihar v zbornici je nastal, ko je deputij Louis Marin, voditelj nacionalistov, izjavil, da njegova skupina ne bo odobrila aprihacij, katere je zahtevala vlada, dokler se ne reši problem vojnih dolgov. Omenil je znani pridržek, katerega je zbornica odobrila v zvezi z ratifikacijo Mellon-Berengerjevega pakta, da Francija ne bo povrnala svojih obveznosti v Ameriki, ako ne dobi slično reparacijsko plačilo od Nemčije, toda ameriška vlada ni lega pridržka nikdar priznala.

Francija je podpisala lozanški dogovor, s katerim se je odpovedala nemškim reparacijam, pod pritiskom Amerike, je dejal Martin. "Ta dogovor morebiti veljaven le v slučaju, da namudi Združene države odpuste vojne dolgove. Od 1. 1918 smo plačali Ameriki že \$400,000,000 in jo s tem razbremenili previsnih delnic in bondov, od prodaje teh pa smo prejeli le \$125,000,000."

Martin je zaključil svoj govor z zahtevo, da se zbornica izreče proti plačilu obresti in glavnice na dolgove v Združenih državah.

Maurice Palmede in Joseph Paganon, podminister za zunanjost, zadeve, sta skušala pomiriti opozicijo. Slednji je obljubil, da Herriot ne bo podvzel nikakr akcije, ne da bi se prej posvetoval s članji zbornice.

Delo v zvezi z novo noto, ki jo namerava Francija poslati Združenim državam, je v zastoju zaradi opozicije v zbornici. Francija tako na odlok Velike Britanije v zadevi vojnih dolgov. Danes se bo vršila seja članov kabineta v premijerjevem uradu, na kateri se bo diskutiralo o tem vprašanju.

Belgia bo znižala brezposelnostno podporo.

Bruselj, 30. nov. — Nedeljske parlamentarne volitve niso strmolagile liberalno-katoliške koalicije in bo še nadalje ostala na vladnem krmilu, se glase poročila. Koalicija je objavila svoj program, ki predviduje drastično redukcijo izdatkov za socialno oskrbo, uključivši "dolo" brezposelnim.

Evropske države se vrnilo k izmenji produktov.

Praga, Češkoslovaška, 30. nov. — Povratki k primitivnim metodam kupljenja, v kateri služijo prasiči kot sredstvo izmenjave, so bil inavguriran in se bo, kot se kaže, raztegnil na balkanske države.

V Kragujevcu, Jugoslavija, so autoritete poslale naročilo za do težavnih vagonov izdelkov z medi, ki jih potrebuje tamozna oružarna, neki avstrijski firmi. V poravnavo tega naročila so poslale tej firmi deset tipičnih prasičev.

Sedaj so v teku pogajanja med Ogrsko in Češkoslovaško v

## GREENOV GOVOR IZNENADIL KONVENCIJO

### Protižidovski izgredi na Poljskem

Dva ubita in krog tristo ranjenih v Lvovu

Lvov, Poljska, 30. nov. — Tanki in oklopljeni avtomobili, opremljeni s strojnimi puškami, so vstopili v akcijo, da potlačijo protižidovske izgrede, ki so izbruhnili v tem mestu in v katerih sta bili dve osebi ubiti in krog tristo ranjenih.

Do izgredov je prišlo ob priliku pogreba poljskega študenta, ki je bil ustreljen pri sličnih izgredih prejšnjih dneh. Pogreba se je udeležilo nad 50,000 ljudi in je rezultiralo v velikih demonstracijah in končno v izgredih.

Izgredi so se razairili tudi na druga poljska mesta. Na univerzi v Vilni so se spoprijeli židovski in poljski dijaki in več oseb je bilo pri tem ranjenih. V Censtohovi je bilo mnogo Židov tedenih, ko je drhal navalila na njihove trgovine.

### Lewisovi manevri na konvencijski federaciji

Predsednik rudarske unije izvaja člane eksekutivnega sveta

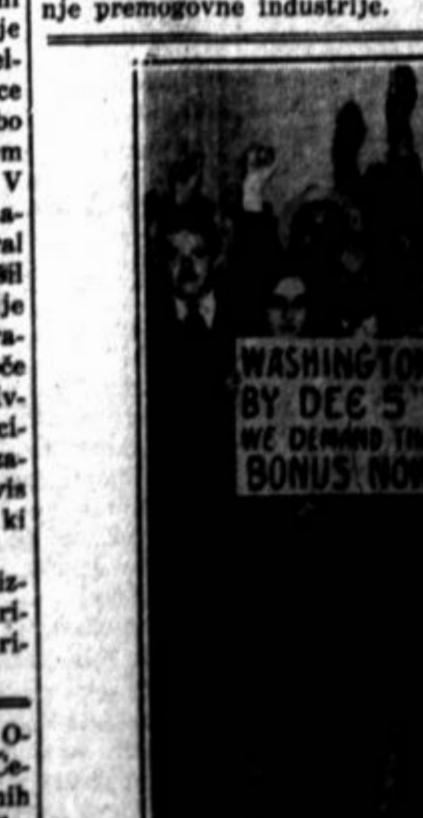
Cincinnati, O. — (FP) — John L. Lewis, predsednik UMWAA, je šestih dan konvencije prisel na platenovo in vprašal, naj mu delegacija soglasno dodeli predložitev resolucije. To se je zgodovalo, toda resolucija, ko je bila dana, je vselej zapored voditeljem federacije. Vsebovala je namreč amendment k ustavi federacije, da se zviša članstvo eksekutivnega sveta na 28, to je, da federacija zviša število svojih podpredsednikov od osem na 25.

Lewis ni hotel v razgovoru s poročevalci pojasnit svojega namena. Rekel je samo, da je resolucija le stvar konstruktivne izpremembe, ki bo natančnejše razpolomačena, ko pride zadeva na razpravo.

Raketirstvo, je dejal Doak, je invadiralo vse večja in več manjših mest. Doma je v industrijskih in v delavskih organizacijah. Odobral je kampanjo za uveljavljanje krajšega delovnika, pozval delavstvo, naj se zbirajo pod eno zastavo in čestital Ameriški delavski federaciji, ker je s svojo taktiko preprečila industrijski nepokoj v teh težkih časih.

Operatorji proti Kelly-Davisovi predlogi

Knoxville, Tenn. — The Southern Coal Operators' Ass'n je naznala, da bo vodila opozicijo proti Kelly-Davisovi predlogi, ki določa federalno reguliranje premogovne industrije.



Brezposelniki delavci in bankrotirani farmarji—bivši vojaki—spet trempajo v Washington radi bonusa. Kaj jih zdaj čaka?

## Illinois bo dobil novo posojilo

Illinoiske avtoritete zagotovile odbor vladne korporacije, da bo legislatura uveljavila davek na blago

Washington, D. C., 30. nov. — Vladna korporacija za rekonstrukcijo finanč je včeraj odobrila nadaljnje posojilo iz skladu za pobijanje bede za državo Illinois v vstopi \$4,95,078. Ta denar bo država rabila za nasičevanje žrtev brezposebnosti v mesecu decembru.

Odbor korporacije je odobril posojilo potem, ko je delegacija, kateri je načeloval župan Ceramak, dala zagotovilo, da bo državna legislatura na prihodnjem zasedanju ustanovila načrt daveka na blago. Odbor je namreč zahteval od Illinoisa, naj preizvame večji del odgovornosti za olajšanje bede na svoje rame.

(Poleg Cermaka so tvorili delegacijo E. L. Ryerson, predsednik državne pomočne komisije; Emmett Whealan, predsednik odbora komisarjev za okraj Cook; državni senator Thomas J. Courtney, in William H. Sexton, čikaški mestni pravnik za korporacije.

## Depresija aplazila ameriške farmerje

Njihovi dohodki so polovico manjši kot pred tremi leti

Washington, D. C. — (FP) — Zvezni biro za agrarno ekonomijo je to dni objavilo poročilo, ki kaže, da so dohodki farmerjev padli za polovico v primeri z letom 1929.

Biro estima, da bodo farmerji prejeli za poljske pridelke \$5,240,000,000. Skupni dohodki za farmske produkte lastne leta so znašali \$6,955,000,000; l. 1930 \$9,403,000,000 in leta 1929 \$11,950,000,000.

Pričakuje se, da bo kongres razpravljal o pomoči farmerjem na prihodnjem zasedanju. Novo izvoljeni senator McAdoo je to dan izjavil, da bo moral kongres nekatere storitve za farmerje, da jih reši pred bankrotom. Demokrata stranka je to obljubila in posledica je bila, da so se vse agrarne države izneverele republikancem pri zadnjih volitvah in glasovanju za Roosevelt.

Voditelj farmerjev pravijo, da dohodi na farme ne bodo nikdar poravnani, saj ne bo federalna vlada prisilila na pomoč. Pricakuje se, da bo kongres razpravljal o pomoči farmerjem na prihodnjem zasedanju. Novo izvoljeni senator McAdoo je to dan izjavil, da bo moral kongres nekatere storitve za farmerje, da jih reši pred bankrotom. Demokrata stranka je to obljubila in posledica je bila, da so se vse agrarne države izneverele republikancem pri zadnjih volitvah in glasovanju za Roosevelt.

Justifikacija piratov na Kitajskem

Honkong, Kitajska, 30. nov. — Skupina 44 piratov, kateri so leta v vojna ladjad zaznali na otoku Cheyeung, so bili včeraj postavljeni ob zid in ustreljeni. Justifikacija je bila javna in jo je opazovalo več tisoč ljudi.

## Francija in Rusija podpisali mirovno pogodbo

Paris, 30. nov. — Premier Herriot in sovjetski poslanik v Parizu Dovgalevski sta včeraj podpisala pred kratkim sklenilni sovjeto-francoski mirovni pakt. To je prvi tak pakt, ki ga je sovjetska vlada sklenila z eno od evropskih velesil.

Organizacija je označila avtorja teorije relativnosti za anarhistično-komunističnega agitatorja, ki je nevarnejši obstoju ameriških institucij kot ruški diktator Stalin.

Einstein je pred kratkim podpisal pogodbo z ameriškimi znanstveniki, da bo poučeval o znanstvenih vedah na posebnem institutu, ki ga namestavajo upstanoviti.

Razdelitev dolara za zdravniško oskrbo

New York, 30. nov. — Komite, ki je objavil svoje poročilo o stroških zdravniške oskrbe v Združenih državah, je objavil tudi številke o razdelitvi vsakega dolara, ki je izdan za zdravniške storitve. "Zdravniški dolar" je tako razdeljen:

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.

Zdravniški dolar je bil podprt z ameriškimi vojaki, ki so podlegli razdelitvi.





Jack London:

## ŽELEZNA PETA

Socijalni roman.—Prevel Ivan Vuk.

"Docela sprejemljivo, docela sprejemljivo," je mrmral dr. Hammerfield popustljivo.

Ali Ernst je bil neizprosen.

"Ne pozabite," je opomnil, "da je moja razlagal usodna za metafiziko. Ako sedaj ne najdete nobene napake v moji razlagi, nimate pozne pravice, da prinašate metafizičke argumente. Vi morate iskati to napako v življenju in morate ostati metafizik, dokler je ne najdete."

Ernst čaka. Molk je bil neznosen. Dr. Hammerfield je bil nemiren. Bil je tudi presenečen. Udar Ernesta ga je vrgel iz ravnotežja. Ni bil vajen na priproste in direktne metode diskuzije. Ogledal se je proseče, ali nikdo ni odgovor mesto njega. Začel sem očeta, kako je grizel serveto, da bi skril smeh.

"Se drug način je diskvalificirati metafiziko," reče Ernst, ko je videl poln poraz dr. Hammerfielda. "Presojajte jo po vaših delih. Kaj ste storili za človeštvo razen izmisljanja njih lastnih fantazijskih predpodoč in zamenjavo njih lastnih sene z bogovi? K razvedrili človeštva ste prispevali, to priznavam; ali kakšno pozitivno dobroto ste dali človeštву? Vi filozofirate — oprostite, da zlorabljate besedo — o srcu, kot sedežu gibanja, medtem, ko je znano formulirala nauk o kroženju krv. Vi govorite o lakti in kugi kot šibki božji, medtem ko znanstveniki zidajo žitnice in kanalizacijo mesta. Vi uporabljate bogove po vaših lastnih oblikah in vaših lastnih željah, medtem, ko znanstveniki gradijo ceste in mostove. Vi ste proglašili našo zemljo kot srednje vesoljstvo, medtem ko so znanstveniki odkrili Ameriko in v nebesem prostoru izsledujejo zvezde in njih zakone. Kratko, metafiziki niso ničesar, prav ničesar storili za človeštvo. Korak za korakom ste se umikali pred napredovanjem znanosti. Kakor hitro je znano zrušila vaše subjektivne razlage, izumili ste zopet nova subjektivna razjasnjevanja, pri čemur ste k njim primereševali zadnja dokazana dejstva, ki jih je dozginala znano. In najmanje ne dvomin, da boste delali to neprestano, do brezkončnosti. Gospoda, metafizik je čarodej. Razloček med njim in Eskimonom, ki si predstavlja boga, običenega v kožuh in dodelčega kitovo mast, je samo razloček več tisočletij ugotovljenega dejstva. To je vse."

"Ali misli Aristotela so obvladale Evropo celih dvanajst let," reče svečano dr. Ballingford. "Aristotel je bil metafizik."

Dr. Ballingford je pogledal okrog sebe, žel smehljaje priznanja in pritrjevanja.

"Vaše razjasnjevanje je zelo nesrečno," odgovori Ernst. "Vi se sklicujete na zelo mračno obdobje v zgodovini človeštva. V resnicu imenujemo mi to obdobje mračni srednji vek. Perioda, v kateri je bila znano od metafizikov preganjana in zatirana, v kateri je prirodno znanstvo iskalo kamen modrosti, v kateri je kemija postala alkemija in zvezdorazlaganje. Zalostna gospodarstva ideje Aristotela."

Dr. Ballingford je bil zadel. Nato se je nješčeno obraz zjaanil.

"Pri tej strašni sliki, ki ste nam jo naslikali, morate vendar priznati, da je imela metafizika v sebi moči, ki so izvedle človeštvo iz mračne obdobje in ga pripeljale v stoljeće iznajdb in odkritij."

"Metafizika nima tu nobenih zaslug," je odgovoril Ernst.

"Kako," je vzkljnikl dr. Hammerfield. "Ali

Arkadij Averčenko:

## STRUŽNICA

Z mojo stružnico se je zgodilo isto, kar se zgodi s staro ladjo, ki je že dolgo vrsto let plula po vseh morjih: v morje jo spušte čisto, novo, s podvodnim delom, sveča rdeče prebaranim, zdaj pa poglejte, kakšna je čez nekaj let?

Koliko vsakojake služi se je drži, rakovici, mehkuševci, alg in pajkovi! Kar čudiš se, kako da vse to ni s svojo težo potegnilo ladje na dno?

Stružnica, o kateri sem se namerjal pripovedovati, je plula samo nekaj dni po morju življenja in že se je izpremenila v tisto, kar postane ladja po dolgoletnih križarjenjih.

Sedel sem pri prijatelju — si la podjeten in življenje ji bil ta moj prijatelj. Ko nisva imela nič več govoriti o državnih dumih, me je na malo vprašal:

"Ali si kdaj viden, kako kupuje stružnico?"

"Ne samo, da tega nisem nikoli videl, tudi stružnice nisem še nikdar videl. Zakaj pa to vprašuješ?"

"Danes moram namreč kupiti stružnico."

"O, gospod! Cemu ti pa bo?"

"Cemu mi naj bi bila? Prodaj jo bom. Poldruži tisoč bom za- služil."

"Ali se mar na stružnico kaj razumeš?"

"Kaj bi se razumel: stružni- ca je stružnica. Vsak čas bo pri-

nini privedio premišljevanje in tuhtanje k raziskovalnim potovanjem!"

"Ah, spoštovani," se je nasmejal Ernst. "Mislim sem, da ste diskvalificirani, ker dosečaj niste izselili pomote v moji razlagi filozofije. Vi ne stojite na nobeni resnični podlagi. Ali to je način metafizikov in zato vam odpuscam. Ne, jaz ponavljam: Metafizika nima tu nobenih zaslug. Kruh in maslo, svila in dragocenosti, dolarji in centi, intakodalje, pretrga na zveza prometa k Indiji po suhem, so dale povod k raziskovalnim potovanjem. S padcem Carigrada v letu 1453 so Turki blokirali pot za karavane Indijo. Evropski trgovci so bili prisiljeni poiskati si drugo pot. Tu leži prva iniciativa k raziskovalnim potovanjem. Kolumb je razpel jadra, da pošče novo pot v Indijo. To čitamo v vsaki knjigi. Našel pa je slučajno nov del sveta, v velikosti in podobi zemlje in ptolemejski sistem je začel očigled tegu ble- deti."

Dr. Hammerfield zasopiha.

"Vi ne soglašate," vpraša Ernst. "Torej kje se motim?"

"Vzdružim svoje trditve," odgovori godnjajoče dr. Hammerfield. "Stvar je predolga, da bi se je lotevali sedaj."

"Z znanstvenika ni nobena stvar predolga," reče prijazno Ernst. "To zato, ker znanstvenik pride pri tem na svoj račun. Zato je Kolumb tudi prišel v Ameriko."

Ne bom tu opisovala celega večera, akoravno mi je v zadovoljstvu, če se spominjam vseke podrobnosti mojega prvega znanja z Ernstom Everhardom.

Razvila se je zaniniva borba. Duhanovniki so postajali rdeči v obraz in posebno sedaj, ko jih je Ernst imenoval romantične filozofe in glumce, so zgubljali ravnotežje.

"Dejstva, gospoda, nezmotljiva dejstva," je zaklical vedno, ako je kateremu pripravil razčaranje. Obsipaval jih je z dejstvi, dajal jim primere, napadal jih z njimi.

"Vi častite dejstva kot vašo svetost," se je nasmejal dr. Hammerfield.

"Ni boga izven dejstev in gospod Everhard je njih prerok," doda dr. Ballingford.

Ernst je postal miren.

"Sem, kakor mož iz Teksasa," je reklo. In nujno zaprošen za pojasnilo, še nadaljeval: "Glejte, mož iz Missouri je reklo vedno: 'Pokazite mi!' Ali mož iz Teksasa je reklo: 'V roki mi morate položiti.' Iz tega sledi, da on ni bil metafizik."

Potem, ko je Ernst reklo, da metafiziki-filozofi ne morejo vzdružiti preizkušnje resničnosti, vpraša dr. Hammerfield nervozno:

"Kakšna je ta preizkušnja resničnosti, mla- di mož? Bodite tako prijazni in nam razjasni- to; zakaj, o tem si že umneje glave, kot je vaša, dolgo belijo glave."

"Rad," odgovori Ernst.

Njegova gotovost je zmedia vse.

"Umne glave si o pojmu resničnosti tako zelo belijo glave, ker jo hčijo po zraku. Ako bi ostale na trdnih teh zemlje, bi jo našle kak lahko — da, one bi odkrile, da delajo same z vsakim praktičnim delom in misljijo svojega življenja natančno preizkušnjo resničnosti.

"Preizkušnja, preizkušnja," reče nestreljivo dr. Hammerfield. "Brez ovinkov. Dajte nam to, kar mi tako dolgo iščemo — preizkušnjo resničnosti. Dajte nam jo in mi se bomo počutili kot bogovi."

(Dalej prihodnjih.)

šel k meni človek, ki ima tako stružnico . . . Saj že zvoni. Prav gotovo je on."

Vstopil je človek, ki je bil vi- deti, kakor da ga je nekdo pravkar opeharil. Siva oblika je neudobno visela na njem, vse njegovo vedenje pa je spominjalo na nemir človeka, ki so ga za- prijeli v kletko k levom. Za tem opeharjem človekom je vstopil drugi, strašno ponosen in košat, ki si je prav gotovo enkrat za vselej zagotovil uspeh v družbi.

Opeharjen je pozirivil in po- kazal na svojega spremišljevalca, rekoč:

"Stružnico namreč nimam jaz, marveč on. To je Mihail Borisovič. Mihail Borisovič je poiskal stružnico, jaz pa Mihaila Borisoviča."

"Kaj pa imate vi tu potem- katem sploh še opraviti?" je trdo priporabil moj prijatelj.

"Kako, kaj?! Skupaj delava. Ce mi ne daste deset procentov, vam stružnico še pokazal ne bo."

Po dolgem razgovoru, ki se je ves čas vrtel okrog procentov in se naposled zaključil z nekakim podpisom, je moj prijatelj vprašal:

"Kje pa prav za prav stoji va- sa stružnica?"

"Kje? To je skrivnost."

"Podpisal sem se in zato ne more biti več skrivnost."

"Ce je tako, vam bom pa kar naravnost povedal: ne vem, kje je stružnica."

"Kako, da ne veste! Ste jo mar izgubili ali kaj?"

"Narobe, našel sem jo. Samo tega ne vem, kje stoji."

ni moja oseba oben-

kompanjonov prav nič več zani- mala, pričela sta gledati skozi mene kakor skozi prozorno steklo.

Na ulici je stoljal k nam majhen, debel, črn gospodek, požiral s pogledom mojega prijatelja in vprašal kompanjonja:

"Nu, kaj je? Ali je ta?"

"Da, je."

"Vi bi torej radi imeli struž- nico?"

"Da."

"Dobil jo boste, 5400 stane."

"Kako to? Ta dva sta pa de- jala, da 5000."

"Da, toda jaz, kaj sem jaz? Sem mar pes? Ali bom dobil avto- jih 400 rubljev ali ne?"

"Nu, dobro. Kje pa stoji vaša stružnica?"

"Povedem vas na tisti kraj, kjer stoji. Prav v gnezdo stružnic, lahko rečem. Toda prej bomo stopili se v tole branjarju, napisali mi boste potrdilo za- stran tistih 400 rubljev."

"Ali je stružnica vaša?"

"Moja ali ne moja, zaradi te- ga ne bo nič lepa. Povedem vas k pravemu lastniku stružnice."

Priznati moram, da me je komplikirana procedura s kupovanjem stružnice tako zanimala da sem jo kar ubral za prijate- ljem.

Trejgis nas je tajinstveno pri- vedel k vratom velike kamenite palače na dvorišču hiše, katere o- koma srednja na ozko ulico. Ne da bi odprli vrata lope, je tajinstven Trejgis dejal:

"Takoj poklicem gospodarja te stružnice. Toda pomnite, to sta prava gospodarja."

Tekel je na koncu dvorišča, potkal tam na neka stranska vrata, vstopil, pripeljal ven dva človeka in dejal:

"Ta dva sta."

Eden je bil velik, drugi majhen, eden rdečelasc, drugi pla- volasec. Samo v enem sta si bila gospodarja stružnice podobna: Oba sta se držala skrajno rezervirano.

"Vi bi radi videli našo struž- nico? Pojdite in poglejte."

Vstopili smo v lope. V enem kotu je stala znamenita stružnica, v drugem pa je sedel na pre- vrnjenem zaboju mračen Latiš v ovčji sukni in osredotočeno vleči pipko.

Ne da bi se gospodarja stružnice zmenila zanj, sta potegnili mojega prijatelja bliže k stružnici in vsi so se prilegli na dolgo in široko razgovarjati.

Poštalo mi je dolgočasno: nič razgovor niti stružnica niti Latiš, ki je sedel v kotu, nič se mi ni zdele posebno imenito.

"Ali je ta gospod vaš kompa- nion?" sta končno vprašala la- stnika stružnice.

"Ne, on je prišel kar tako."

"Potem vas pa prosim, izvolite v našo pisarno, on naj po- kaže tu."

"Oprosti, takoj pridem", je zaklical moj prijatelj in se vso procesijo kompanjonov in posredovalcev napotil k tistim starim vratom.

Zato!

Slikarja N. so vprašali, kako da zna napraviti tako lepe slike, otroke pa ima tako grde.

"Nič čudnega", odgovori slikar, "ko pa slikam podnevi!"

"Kaj pa mislite! Kako mu vas

moremo pokazati, preden smo sklenili pogodbbo? Lahko bi se pogodili brez nuj."

"In zdaj me torej lahko poká- žeta?"

"Zdaj pa lahko."

"Ali sta stružnico videla na lastne oči?"

"Kaj bi jo gledala? Je mar predstava v Aleksandrinskem gledališču ali kaj? Prav nič ni treba gledati. Dejali ste mi, da potrebujete stružnico — dobro. Jaz pravim Mihailu Borisoviču: gospod potrebuje stružnico. On pač dobro, — poznani človek, ki ima tako stružnico."

"In ta človek je Trejgis."</